

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2017/18:1606

av **Aron Emilsson m.fl. (SD)**

Mediefrågor

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fördjupad nordisk samverkan mellan public service-bolagen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ytterligare uppdrag till granskningsnämnden och sändningstillståndet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inkludera public service-bolagens webbinnehåll i sändningstillståndet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Mediasektorn benämns ibland ”den tredje statsmakten” på grund av dess roll och tyngd i den svenska demokratin. Det finns en grundläggande samsyn om att en av medias viktigaste uppgifter är att granska och kontrollera makthavare, institutioner och aktörer i demokratin, för att inte minst upprätthålla respekten för densamma bland landets invånare och omvärlden. Detta, tillsammans med tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen, bildar ett av fundamenten i svensk demokrati.

De senaste åren har public services vara eller icke vara debatterats frekvent. För Sverigedemokraterna är det självklart och viktigt att public service finns kvar då det är att betrakta som ett allmänintresse, som fortsatt skall arbeta med att förmedla kvalitativ samhällsinformation och ett brett utbud av svensk och nordisk film- och tv-produktion till svenska folket. Det är därför också viktigt att public service får de resurser de behöver för att kunna utföra det uppdrag som ålagts dem.

Sverigedemokraterna välkomnar översynen av finansieringsformen för public service, då det finns behov av en moderniserad och långsiktigt trygg, solidariskt finansierad och teknikneutral finansieringsform för public service.

Finansiering av public service

Sverigedemokraterna har under de senaste åren tittat på modeller och utvärderat hur en ”radio- och tv-skatt” kan genomföras. Finansieringen av public service bör dock inte vara inkomstskattbaserad eftersom det skulle kunna innebära en betydande risk för att politiska intressen kan komma att försöka styra eller begränsa nyhetsrapportering och programutbud genom förändringar av skattesystemet vid maktskiftet i riksdag och regering. Sverigedemokraterna föreslår istället att ”radio- och tv-skatten” skall vara utformad likt begravningsavgiften, vilket vi även varit tydliga med i den kommitté som utreder kommande finansieringsmodell av public service. Det vill säga att skatten bör vara anpassad efter de faktiska kostnaderna för ändamålet. Radio- och tv-skatten skulle då vara en separat post på skattsedeln och utkrävas i proportion till skattebetalarens beskattningsbara inkomst. Eftersom skatten då blir anpassad efter de faktiska kostnaderna som mediet uppbär, så hindras politiska intressen att ta kontroll över public services finansiering. Kostnaden förblir densamma oavsett hur skattesystemet är utformat och på så sätt upprätthålls det viktiga avståndet mellan den politiska och granskande makten som bör finnas i ett öppet och fritt samhälle. Det är glädjande att nuvarande utredning och övriga partier ändrat ståndpunkt och ansluter sig till Sverigedemokraternas inställning i denna fråga, samtidigt beklagar vi att man sagt nej till att utreda förändringar av sändningstillstånden och Granskningsnämnden för förstärkt saklighet och opartiskhet.

Demokrati och lokal rapportering

Medias sektorns betydelse för vår demokrati går inte att försumma. Med dess stöd av en pressfrihet genom tryckfrihetsförordningens långa rötter och yttrandefrihetsgrundlagen, har medierna spelat och spelar en viktig roll för vårt demokratiska samhälle. Samtidigt är de mediala aktörerna de som de facto ofta sätter agendan i vårt land. Att kunna sätta agendan innebär att man har stort inflytande över vilka frågor som diskuteras och vilka politiska beslut som fattas, och denna typ av makt innebär ett oerhört ansvar för bredd, djup och perspektiv i reportage och rapporter. Därför är det av yttersta vikt att medierapporteringen är mångfasetterad, nyanserad och saklig. Dock kan en viss jargong, och vissa smala sanningar, alltid få fäste i en sluten krets eller grupp. En sådan utveckling i mediasektorn kan i förlängningen naturligtvis få förödande resultat för ett lands yttrandefrihet och demokrati. För att förebygga risken för att medborgarna får en alltför snäv medierapportering är det viktigt med omvärldsbevakning och analys. Inte minst är det nordiska samarbetet inom mediasektorn och däribland public service viktigt, då vi vilar på i mångt och mycket samma grundvalar vad gäller samhällssystem, kultur och språk.

De senaste åren har vi sett, och ser ännu, stora förändringar inom media. Tidningarna ser minskade intäkter och vikande upplagor samt stora omställningsbehov. Public service-bolagen Sveriges Television och Sveriges Radio har generellt sett ett högt förtroende hos Sveriges invånare, samtidigt har vi de senaste åren kunnat notera en stor ökning av så kallade ”newsavoiders” som söker sig till alternativ media och känner ett minskat förtroende för public service och därmed minskade incitament att vilja bidra till public service. Det här är i grunden oroväckande för oss som tror på betydelsen av ett starkt och kvalitativt public service-utbud, och en gemensam bild av samhället och god källkritik i media generellt. I ett större perspektiv är det också ett hot mot

demokratin om olika grupper i samhället har olika bilder av samhällsutvecklingen och vad som är sant eller falskt i nyhetsrapporteringen.

Det är viktigt och bra att public service behåller och utökar sin regionala och lokala nyhetsbevakning när kommersiella aktörer lämnar fältet och endast behåller annonsintäkter. Kommersiella bolag har inget samhällsansvar såsom public service för heltäckande nyhetsbevakning från glesbygd till storstad vilket blir ännu viktigare när textlokala tidningar får det allt svårare att överleva digitaliseringens framsteg.

Nordiskt samarbete

Med anledning av ovanstående problemställning föreslår vi ett djupare samarbete i nyhetsrapportering mellan de nordiska länderna. En modell skulle kunna vara att förvaltningsstiftelsen, i samarbete med nordiska rådet och de olika programbolagen, tar fram riktlinjer för hur public service-bolagens nyhetsredaktioner årligen kan genomföra ömsesidiga utbyten av nyhetsreportage med övriga nordiska länder, där de andra länderna skapar ett reportage för Sverige med infallsvinklar som de anser att svenska journalister är dåliga på att belysa, i gengäld ska de svenska public service-bolagen göra detsamma för övriga public service-bolags nyhetsredaktioner. På så sätt kan de olika ländernas public service-bolag dela med sig av sina styrkor till varandra, och minska risken för ensidig rapportering. Det skulle kunna bli en källa för public service-bolagen att få konstruktiv kritik på hur de kan förbättra sig och medvetandegöra vilka perspektiv och skeenden de missat eller undvikit att rapportera om. Vår förhoppning är att denna åtgärd kan ha en positiv påverkan på övriga mediers nyhetsrapportering och på så vis stärka trovärdigheten för hela mediasektorn.

Saklighetsprövningar

I Timbros rapport ”Sakligheten i SVT och SR” och i det seminarium som hölls om rapporten framkom det att det finns brister i granskningsnämndens granskning av sakligheten i public services reportage. Det framkom att det råder en diskrepans mellan vad allmänheten uppfattar är granskningsnämndens uppgift kring att granska exempelvis sakligheten i program som har sänts. Granskningsnämnden menar att det inte är deras uppgift att på egen hand dubbelkontrollera fakta. Samtidigt använder programföretagen ofta granskningsnämndens arbete som ett argument för att programföretagen lever upp till sitt uppdrag om saklighet.

Sverigedemokraterna anser att det är av yttersta vikt att public services rapportering är saklig och korrekt, och att uppgifter kontrolleras i de fall som anmäls till granskningsnämnden. Det är naturligt att det kan bli fel i exempelvis nyhetsförmedling, men i de fall det råder oklarheter om korrekt information förmedlats så ska detta givetvis följas upp.

Vi föreslår att det, åtminstone vad gäller public services nyhets- och faktaförmedling, ska finnas ett samhällsorgan som genomgående kontrollerar saklighet och informations korrekthet i de fall en anmälan gjorts. Detta skulle kunna göras genom att granskningsnämnden, eller ett specialinriktat organ, sätter samman ett vetenskapsråd som får till uppgift att kontrollera anmälda programs eller reportages saklighet. Deras utredning skulle därefter kunna publiceras offentligt och skickas till anmälaren. Det är av största vikt att public service-bolagen känner vid och förstår vad de anmälningar som

kommer in handlar om för att inte bolagen ska hamna i samma situation igen. Publiken som tar del av innehållet ska känna och ha förtroende för public service-bolagen. Det är så vi upprätthåller förtroendet mellan producenter och konsumenter.

Öka medias förtroende genom att exponera rättelser

I studien ”Rätta på riktigt – om upprättelse och rättelser i medier” som Institutet för mediestudier låtit göra framkommer det att många av de som gjort en anmälan mot medier inte upplever att medierna ger dem upprättelse eller anstränger sig tillräckligt för att rätta sitt misstag. Det upplevs som att medierna försöker gömma undan sina rättelser istället för att tydligt försöka rätta till det som blivit fel.

I studien lyfts det fram att bland annat New York Times har en daglig spalt för rättelser, och rättelserna blir på så vis enkla att se och hitta. Sverigedemokraterna instämmer i detta, och vi är övertygade om att förtroendet för medierna kan stärkas genom att mediekonsumenterna kan känna sig trygga i att i de fall de blivit felinformerade kommer de att uppmärksammas på detta. Det är mänskligt att fela, men den som är beredd att erkänna sina misstag och söka rätta till dem har hedern i behåll.

Vi föreslår därför en översyn av hur detta skulle kunna implementeras i public services sändningstillstånd. En modell där sändningstid avsätts för ett program med rättelser skulle kunna vara ett alternativ. Programmet skulle kunna innehålla en förklaring av ansvarig redaktör till vad som gått fel tillsammans med en rättelse och en eventuell diskussion i ämnet. På så vis kan public service förstärka sitt förtroende ytterligare genom att garantera att deras uppdragsgivare och konsumenter enkelt blir medvetna om felaktigheter i public service-bolagens rapportering. Programmet kan också vara en möjlighet för public service att mera utförligt rapportera om ett program eller reportage som fått många anmälningar, men där det visat sig att allmänheten inte har fog för sin uppfattning.

Kompetens före kvotering

Ofta föreslås etnisk och sexuell representation som ett verktyg för att bredda medierapportering och mångfald. Man utgår från att personer med olika ursprung, genom sin härkomst, kan ge nya perspektiv i debatten. Sverigedemokraterna anser att denna form av mångfaldsambition inte är konstruktiv, det vill säga att en persons förmåga att lyfta fram perspektiv inte alltid eller enbart påverkas av en persons etnicitet eller sexuella läggning, och att det är högst tveksamt att denna typ av åtgärd skulle bredda debattklimatet och säkra en mångfasetterad rapportering. Av den anledningen är vi kritiska till att man i sändningstillståndet fäster vikt vid könsfördelning och etnisk representation. Kompetens måste vara primärt fokus framför kvotering av olika slag. Ett närmare nordiskt nyhetssamarbete med varierade perspektiv torde till exempel vara en bättre metod för att bredda kompetens och infallsvinklar.

Public service-bolagens webbtjänster

Idag granskas inte public service-bolagens webbinnehåll av granskningsnämnden, och sändningstillståndet berör inte webbverksamheterna. Sverigedemokraterna anser att detta är problematiskt. Programbolagens hemsidor innehåller mycket som vanliga tv-

sändningar inte innehåller, såsom textavsnitt intill programinslag som givetvis bör kunna granskas utefter programbolagens uppdrag om saklighet och opartiskhet.

Sverigedemokraterna anser att regeringen snarast bör ta fram ett förslag på hur programbolagens webbtjänster ska kunna inkluderas i sändningstillståndet. Mer av public services innehåll ska kunna granskas.

Slutsatsen för Sverigedemokraternas konservativa princip lyder: Reformera för att bevara något i grunden gott. Att riva upp, avskaffa eller detaljstyra politiskt ligger inte för oss, men att återskapa tillit mellan allmänhet och radio och tv i allmänhetens tjänst är desto viktigare att kämpa för.

Aron Emilsson (SD)

Angelika Bengtsson (SD)

Sara-Lena Bjälkö (SD)

Cassandra Sundin (SD)